

„Nesmierne
atmosférické
a ľahodne
hrôzostrašné.“

Alex
Michaelides

Jeden z vás zomrel. Ďalší zmizol bez stopy.
A ty navždy utekať nemôžeš.

TEMNÝ PRIATEĽ

Alex North

OD AUTORA BESTSELLERA ŠEPKÁR

Ljndeni

TEMNÝ PRIATEL'

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Alex North
TEMNÝ PRIATEL' – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

TEMNÝ PRIATEĽ

Alex North

TEMNÝ PRIATEĽ

Ljndeni

Original English language edition first published
by Penguin Books Ltd, London
Text copyright THE SHADOW FRIEND © Alex North 2020
The author has asserted his moral rights
All rights reserved
Translation © Samuel Marec, 2020
Cover design © Penguin Random House
Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2020

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať s cieľom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-1940-7
ISBN e-knihy 978-80-566-2038-0
ISBN e-knihy 978-80-566-2039-7
ISBN e-knihy 978-80-566-2040-3

Venujem Lynn a Zackovi

Prológ

Matka ma zobrala na policajnú stanicu.

Pôvodne ma na ňu chceli odviezť policajti na zadnom sedadle svojho auta, ale ona im to nedovolila. Pamätám si, že práve vtedy sa jediný raz rozčúlila. Mal som pätnásť rokov, stál som v kuchyni a nado mnou sa týčili dvaja obrovskí policajti. Matka stála vo dverách. Pamätám si, ako sa jej menil výraz tváre, keď jej hovorili, prečo prišli a o čom sa chcú so mnou porozprávať. Z toho, čo počula, najprv vyzerala zmätená, no vzápätí sa výraz na jej tvári čoraz viac približoval k strachu. Pozrela sa na mňa a uvidela, aký vystrašený som v tej chvíli ja sám.

Moja matka bola drobná žena, ale jej zúrivy hlas a odhodlané držanie tela policajtov prinútilo odstúpiť odo mňa. Cestou na policajnú stanicu som sedel vedľa nej. Nasledovali sme auto, ktoré nás eskortovalo cez štvrtť. Všetky zmysly som mal v tej chvíli otupené.

Keď sme prišli k starému ihrisku, policajné auto spomalilo. „Nepozeraj sa tam,“ vystríhala ma matka.

Ale ja som sa pozrel. A uvidel som zátarasu, ktoré tam polícia rozmiestnila. Ulice lemovali policajti s vážnym výrazom na tvárach. Cestu zas lemovalo množstvo áut; ich svetlá sa v neskorom popoludňajšom slnku ticho krútili. A zazrel som aj tú starú preliezačku. Ihrisko okolo nej bolo vždy jednotvárne a sivé, ale teraz som na ňom zrazu uvidel akési červené stopy. Všetko to pôsobilo veľmi tichým a pokojným dojmom, na mieste vládla takmer slávnostná atmosféra.

A potom auto idúce pred nami zastavilo.

Policajti sa postarali o to, aby som mal dobrý výhľad na výjav, za ktorý som bol podľa nich určite zodpovedný.

Musíš s Charliem niečo urobiť.

Počas tých dlhých mesiacov, ktoré dnešnému dňu predchádzali, mi táto myšlienka napadala často a stále si pamätám aj pocit frustrácie, ktorý ju sprevádzal. Mal som pätnásť a nebolo to fér. Mal som dojem, že celý môj život kontrolujú dospeláci, ktorí ma obklopujú. Obmedzujú ma. Zdalo sa však, že ani jeden z nich si nevšimol onen čierny kvet, hnijúci priamo uprostred záhrady. Inak by sa totiž určite rozhodli, že je jednoduchšie nechať ho tak – že na tráve, ktorú svojím jedom zabíja, nezáleží.

Zúčtovanie s Charliem nemali nechať na mňa.

Teraz tomu už rozumiem.

Lenže keď som vtedy sedel v aute, premohol ma pocit viny. Chceli, aby to tak bolo. Dopoludnia som sa prechádzal po zaprášených uliciach, žmúril do slnka a potil sa v spaľujúcej horúčave. Vtedy som si na ihrisku všimol Jamesa. S nikým som sa nekamarátil tak dlho ako s ním. Z tej diaľky pôsobil ako drobná a osamelá postava, na preliezačke sa zvláštne chúlil. A hoci vtedy od nášho posledného rozhovoru uplynulo už niekoľko týždňov, celkom presne som vedel, čo robí. Nepochyboval som o tom, že tam čaká na Charlieho s Billym.

Prešiel som okolo neho.

Na mieste činu bolo množstvo policajtov, všetci sa otočili; chceli si nás obzrieť. Na krátku chvíľu som mal pocit, akoby som bol uväznený v bubline, v ktorej vládne absolútne ticho. Hľadia na mňa. Hodnotia ma.

Vzdych náhle preťal akýsi hluk a ja som sa strhol.

Zlomok sekundy mi trvalo, kým som si uvedomil, že matka sa opiera o klaksón. Jeho hlasné trúbenie pôsobilo v tomto prostredí nevhodne a rušivo – ako výkrik na pohrebe –, avšak keď som sa na ňu pozrel, zatínala zuby a zúrivy pohľad upierala

na policajné auto pred nami. Rukou stále tlačila na klaksón, ten ešte vždy trúbil a ozýval sa po celej štvrti.

Päť sekúnd.

„Mami.“

Desať sekúnd.

„Mami.“

Potom sa policajné auto pred nami opäť pomaly dalo do pohybu. Matka zodvihla ruku z klaksóna a v okolitom svete zase zavládlo ticho. Keď sa ku mne obrátila, na tvári mala výraz, ktorý vyjadroval bezmocnosť a rozhodnosť zároveň. Hovoril mi, že to bremeno bude niesť so mnou; pomôže mi, ako len bude môcť.

Pretože som jej syn a ona na mňa dá pozor.

„Bude to v poriadku,“ povedala chlácholivo.

Neodpovedal som. Opäťoval som jej však pohľad, pretože som si uvedomil vážny tón jej hlasu a presvedčenie, ktoré sa jej odrážalo na tvári. Hoci by som si to nikdy nepriznal, bol som vďačný za to, že existuje niekto, kto na mňa dá pozor. Bol som vďačný za to, že je pri mne niekto, komu na mne záleží. Niekto, kto bol o mojej nevine presvedčený natoľko, že to ani nemusel povedať.

Niekto, kto urobí všetko pre to, aby ma ochránil.

Mal som pocit, že to trvá nekonečne dlho. Potom matka spokojne prikývla, opäť sa pozrela pred seba a vyrazila na cestu. Nasledovali sme auto po ceste zo štvrte; odišli sme od zaparkovaných policajných dodávok, civiacich policajtov a zakrvaveného ihriska. Všetko sme to nechali za sebou. Keď sme vyšli na rýchlostnú cestu, v hlave som ešte stále počul ozvenu matkiných slov.

Bude to v poriadku.

Hoci odvtedy prešlo už dvadsaťpäť rokov, stále na to často myslím. Presne to predsa svojim deťom hovoria všetci dobrí rodičia. Lenže čo to vlastne znamená? Je to nádej, obyčajné že-

lanie. Snaha dostať šťastie na svoju stranu. Sľub, ktorý musíme dať a ktorému sa musíme snažiť všetkými silami uveriť, pretože čo iné nám ostáva?

Bude to v poriadku.

Áno, často na to myslím.

Často myslím na to, že presne takto to všetci dobrí rodičia hovoria – a na to, ako často sa mýlia.

PRVÁ ČASŤ

I

Teraz

V deň, keď sa to začalo, mala detektívka Amanda Becková teoreticky voľno. Dlho spala. Keďže ju nadránom zobudila stará známa nočná mora, tenkým závojom spánku sa snažila prikryvať tak dlho, ako to len šlo. Kým sa zobudila, osprchovala a urobila si kávu, bolo už takmer poludnie. Práve vtedy niekto zabíjal chlapca, hoci o tom ešte nikto nevedel.

Uprostred popoludnia Amanda vyrazila na krátku cestu autom, aby navštívila otca. Keď dorazila do Rosewood Gardens, bolo tam zaparkovaných niekoľko áut, ale nikoho nevidela. Kráčala po kľukatom chodníku, vedúcim pomedzi kvetinové záhony k bráne, a na celý svet náhle doľahlo absolútne ticho. Prechádzala zákrutami, ktoré sa počas posledného dva a pol roka naučila naspamäť, pričom kráčala okolo dôverne známych náhrobných kameňov, slúžiacich jej na tejto ceste ako značky.

Bolo zvláštne, že o mŕtvych ľuďoch rozmýšľala ako o priateľoch?

Možno áno, no aj tak to mimovoľne robila. Na cintorín chodila najmenej raz týždenne, čo znamenalo, že mŕtvych ľudí, ktorí tu ležali, vídavala častejšie ako tých niekoľko živých priateľov, čo mala. Pri chôdzi si ich v duchu odškrtaovala. Tu je hrob, ktorý je vždy pekne upravený, s čerstvými kvetmi. Tam ďalší, so starou a prázdnu fľašou od brandy opretou o náhrobný kameň. A potom kus zeme pokrytý plyšovými hračkami: to bude detský hrob, tipla si Amanda, a darčeky tu nechali smútiaci rodičia, ktorí sa ešte svojho dieťaťa nedokázali úplne vzdať.

A potom, za poslednou zákrutou, otcov hrob.

Zastavila sa a ruky vtisla hlboko do vreciek kabáta. Hrob bol označený štvorcovým náhrobným kameňom, širokým a moc-

ným, pretože presne tak si z obdobia dospievania pamätala aj otca. V jednoduchosti toho náhrobku sa ukrývala akási príjemná nezmieriteľnosť – len jeho meno a dva dátumy ohraňujúce jeho život. Žiadny zbytočný krik, presne tak, ako by to sám chcel. Jej otec bol milujúcim a starostlivým manželom a otcom, ale celý život zasvätil práci v policajnom zbore, pričom vždy podvečer odišiel z kancelárie po tom, čo si celý deň svedomito plnil svoje povinnosti. Zdalo sa jej správne, že náhrobný kameň by to mal odrážať. Našla taký, ktorý to spĺňal – a to naozaj dobre –, ale zároveň dbala o to, aby starostlivo oddelila svoje emócie.

Žiadne zasrané kvety na hrobe, Amanda.

Keď bude po mne, bude po mne.

Jeden z mnohých rozkazov, ktorý poslúchla.

Bože, aj tak však mala zvláštny a znepokojujúci pocit z toho, že jej otca už niet. Ako dieťa sa bála tmy, a keď kričala, práve on ju zakaždým prišiel upokojiť. Pamätala si ten pocit úzkosti – akoby jej ktosi zobral záchrannú sieť –, ktorý ju opantal vždy, keď mal nočnú službu. Ak spadne, nebude ju mať čo zachytiť. Rovnaký pocit mala po tieto dni aj zo svojho života. Neustále sa jej kdesi v podvedomí zdalo, že čosi nie je v poriadku a niečo jej chýba, ale nebude to tak navždy. Potom si uvedomila, že otec je mŕtvy, a toto náhle zistenie ju zarazilo. Ak by teraz vykrikla, nebolo nikoho, kto by ju v tej tmavej noci našiel.

O čosi viac sa zababušila do kabáta.

A keď bude po mne, nieže sa so mnou budeš rozprávať.

Ďalší uposlúchnutý rozkaz, takže pri každej návšteve hrobu iba stála a rozmýšľala. Otec mal, samozrejme, pravdu. Amanda – rovnako ako jej otec – nebola nábožensky založená, takže jej nedávalo veľký zmysel niečo pri hrobe nahlas odriekať. Aj tak tu už teraz nebol nikto, kto by si ju vypočul; príležitosť na výsluch pominula. Ostal jej len krátky život, počas ktorého mohla využiť skúsenosti a múdrosť svojho otca; bolo len na nej, či sa

jej to podarí. Posvietiť si na niektoré veci, oprášiť ich, zistiť, čo funguje, čo nie a čo sa dá použiť.

Rozvážny.

Rezervovaný.

Praktický.

Presne takto pristupoval k práci. Často myslela na radu, ktorú jej dal: keď vidíš niečo strašné, vlož to do škatule a odlož to. Drž tú škatuľu zamknutú v hlave a otvor ju iba vtedy, keď do nej potrebuješ vložiť niečo ďalšie. Prácu a to, čo v nej vidíš, musíš za každú cenu oddeliť od svojho súkromného života. Znelo to tak jednoducho, tak jasne.

Keď nastúpila k polícii, bol na ňu nesmierne hrdý, a hoci jej celým srdcom chýbal, istým spôsobom bola zároveň rada, že nevidí, ako sa vyrovnala s tým, čo sa stalo za posledné dva roky. Škatuľa hrôz v hlave, ktorá sa nedala zavrieť. Nočné mory v posteli. Skutočnosť, že, ako sa ukázalo, nebola takou policajtkou ako on. Rozmýšľala, či takou vôbec niekedy bude.

A hoci otcove rady nasledovala, nedokázala naňho prestať myslieť. Dnes, tak ako vždy, rozmýšľala nad tým, aký by z nej bol sklamaný.

Keď jej zazvonil telefón, bola práve na ceste k autu.

O pol hodiny neskôr bola Amanda späť vo Featherbanku a kráčala po smetisku.

Nenávidela to tu. Nenávidela tie drsné, slnkom vysušené kríky. To ticho a osamelosť. To, ako tunajší vzduch vždy pôsobil chorým dojmom, akoby pôda vyschla a akýsi dávny ľudský inštinkt vycítil ten jed a hnilobu, čo sa tu ukrývali.

„Tu ho teda našli, je tak?“

Detektív John Dyson, ktorý kráčal vedľa nej, ukázal smerom k živoriacim kríkom. Ako všetko, čo tu dokázalo prežiť, aj ony boli suché, ostré a nevlúdne.

„Áno,“ odvetila. „Tu.“

Tu ho našli.

Skôr platilo, že tu ho prvýkrát stratili. Pred dvoma rokmi zmizol cestou domov chlapček a potom, o niekoľko týždňov neskôr, niekto na tomto mieste pohodil jeho telo. Bol to jej prípad. Po tom, čo nasledovalo, sa jej kariéra premenila na akýsi voľný pád. Pred úmrtím toho chlapca si svoju kariéru predstavovala tak, že bude v priebehu rokov postupne stúpať, pričom škatuľa v hlave ostane bezpečne zatvorená. Ukázalo sa však, že vôbec nepozná samu seba.

Dyson prikývol.

„Mali by to tu ohradiť. A z obežnej dráhy sem hodiť jadrovú bombu.“

„Ale zlých vecí sa predsa dopúšťajú ľudia,“ povedala. „Ak by ich nerobili tu, robili by ich niekde inde.“

„Možno.“

Nevyzeral, že by ho presvedčila, ale zároveň sa jej nezдалo, že by mu na tom záležalo. Amande napadlo, že Dyson je pomerne hlúpy, no na jeho obranu zase skonštatovala, že si to podľa všetkého aspoň uvedomuje. Pre jeho kariéru bola charakteristická absolútna absencia ambícií. Mal už krátko po päťdesiatke, robil to, čo sa od neho očakávalo, dostával za to pravidelnú výplatu a večer išiel domov bez toho, aby sa čo i len obzrel. Závidela mu.

Husté koruny stromov, lemujúce kameňolom, boli teraz priamo pred nimi. Obzrela sa. Kordón, ktorý nariadila rozostaviť okolo smetiska, bol zakrytý kríkmi, no cítila, že tam je. A za ním, samozrejme, neviditeľné ozubené kolesá veľkého vyšetrovania, ktoré sa už začali dávať do pohybu.

Prišli k stromom.

„Dávaj si pozor,“ povedal Dyson.

„Ty si dávaj pozor,“ odvrkla.

Naschvál vykročila pred neho, podvihla latku na ohrade, ktorá oddeľovala kameňolom od smetiska, zohla sa a prešla popod ňu. Neďaleko síce stála vyblednutá výstražná tabuľa, avšak miest-

nym deťom v objavovaní terénu zabrániť nedokázala. Možno ich dokonca motivovala; ak by bola dieťaťom, určite by to o nej platilo. No Dyson mal pravdu. Zradný svah sa tu prudko zvažoval, a preto si Amanda opatrne hľadela pod nohy. Ak by sa pred ním teraz pošmykla, musela by ho zabiť, aby si zachovala tvár.

Svahy kameňolomu boli nebezpečne strmé a ona po nich opatrne zostupovala. Korene a konáre, spálené v neznesiteľnej letnej horúčave až dobiela, viseli zo skál ako šľachy a ona sa chytala ich drsných koncov, aby nestratila rovnováhu. Jama bola totiž hlboká asi päťdesiat metrov; keď mala konečne pod nohami pevnú zem, vydýchla si.

O sekundu neskôr počula, ako sa Dysonova noha pošmykla na kameni.

A potom ich obklopilo ticho.

V kameňolome panovala strašidelná atmosféra, ktorá akoby pochádzala z iného sveta. Pôsobil uzavretým a opusteným dojmom, a zatiaľ čo na smetisko nad nimi stále páľilo slnko, tu bolo omnoho chladnejšie. Rozhliadla sa po okolitých skalách a zhlukoch žltúcich kríkov, ktoré tu dole rástli. Bolo to bludisko.

Bludisko, v ktorom im Elliot Hick ukazoval cestu.

„Tadiaľto,“ pokynula.

O niečo skôr v to popoludnie polícia pred neďalekým domom zatkla dvoch dospelých chlapcov. Jeden z nich, Elliot Hick, bol na pokraji nervového zrútenia; druhý, Robbie Foster, bol, naopak, pokojný, avšak duchom neprítomný. Každý z nich držal v ruke nôž a knihu a obaja boli takmer od hlavy po päty zmáčaní krvou. Momentálne prebiehal na policajnej stanici ich výsluch, no Hick už policajtovi poverenému jeho vedením povedal, čoho sa obaja dopustili aj kde nájdu výsledok ich činu.

Nie je to ďaleko, objasnil.

Sto metrov alebo tak.

Amanda si to nasmerovala medzi skaly, dávala si načas, pohybovala sa pomaly a opatrne. Tunajšie ticho na ňu doliehalo;

mala pocit, že je pod vodou. V hrudi cítila tlak; tušila, čo uvidia. Samozrejme, za predpokladu, že Hick hovorí pravdu. Vždy existovala šanca, že tu nakoniec vôbec nič nie je. Že to všetko bola len nejaká bizarná hra.

Amanda natiahla ruku a záclonu ostrých konárov odhrnula do strany. Predstava, že by išlo o vtip, sa jej zdala absurdná, no potešila by ju omnoho viac ako myšlienka na to, že čoskoro vkročí na čistinu a uvidí...

Zastavila sa.

A zbadala to.

Dyson jej vykročil spoza chrbta a postavil sa vedľa nej. Dýchal o niečo rýchlejšie, hoci nebolo jasné, či to bol dôsledok fyzickej námahy pri zostupe a chôdzi alebo toho, čo pred nimi práve ležalo.

„Ježišikriste!“ vyhákol.

Čistina pred nimi bola zhruba šesťcípá, pôda rozoklaná, ale v zásade rovná, a zo všetkých strán ju obklopovali stromy a husté kríky. Celé to miesto malo takmer okultný nádych a tento prvý dojem väčšmi umocňoval výjav, na ktorý hľadeli.

Telo sa nachádzalo asi päť metrov od nich, priamo uprostred čistiny. Bolo naštylizované do kľačiacej polohy, sklonené takmer v modlitbe, tenké ruky zložené dozadu pozdĺž zeme ako zlomené krídla. Zdalo sa, že je to telo dospievajúceho chlapca. Oblečenie bol v šortkách a tričku s krátkymi rukávami, ktoré mal vyhrnuté až po pazuchy. Pre množstvo krvi sa však len s ťažkosťami dalo povedať, akej farby tričko vlastne bolo. Na jeho odhalenom tele sa črtalo množstvo bodných rán; krv na pokožke okolo nich mala svetlohnedú farbu. O niečo hlbšia kaluž sa nachádzala pod hlavou, ktorú mal neprirodzene zaklonenú do strany, takmer oddelenú od tela, milosrdne naklonenú preč od Amandy.

Rozvážny, pripomenula si.

Rezervovaný.

Praktický.

Na chvíľu sa celý svet zastavil. Potom si všimla ešte čosi ďalšie a zamračila sa.

„Čo je to tam na zemi?“ opýtala sa.

„Je to zasrané telo, ktoré patrí dieťaťu, Amanda.“

Ignorovala Dysona a urobila dva opatrné kroky smerom k telu. Dávala si pozor na to, aby nezasiahla do miesta činu, zároveň však potrebovala pochopiť, na čo sa to vlastne pozerá. Na zatvrdnutej zemi bola ďalšia krv, ktorá okolo tela vytvárala kruh. Ten tvar bol príliš pravidelný na to, aby bol dielom náhody, ale až keď podišla do bezprostrednej blízkosti krvavých škvŕn, uvedomila si, z čoho pochádzajú.

Hľadela na ne, očami po nich behala.

„Čo je?“ opýtal sa Dyson.

Opäť mu neodpovedala, ale tentoraz preto, že odpoveď celkom nepoznala. Dyson prešiel k nej. Očakávala nejaké ďalšie konštatovanie; niečo úderné, no mlčal a Amanda vedela, že je celkom vyvedený z miery rovnako ako ona.

Snažila sa spočítať škvŕny najlepšie, ako sa dalo, avšak bolo ťažké nestratiť sa v nich. Bolo ich tam obrovské množstvo.

Stovky krvavočervených odtlačkov rúk starostlivo odtlačených do takmer skamenenej pôdy.

2

Hospic, v ktorom umierala moja matka, sa nachádzal v areáli nemocnice v Grittene.

Pôsobil na mňa trochu melancholickým dojmom. Počas dlhej jazdy cez celú krajinu som rozmýšľal nad tým, prečo rovno nezavŕšili hetrik a neumiestnili tam pri tej príležitosti aj cintorín a všetko to nepospájali továrenským pásom. Ukázalo sa však, že areál nemocnice je príjemný. Keď príjazdová cesta minula budovu nemocnice, lenivo sa krútila pomedzi starostlivo pokosené trávniky plné záhonov kvetov a jabloní a potom pokračovala cez malý most, pod ktorým radostne pretekal potok. Bol horúci deň, a tak som na aute stiahol okno. Vzduch bol nasýtený vôňou čerstvo pokosenej trávy a žblnkot vody na skalách sa miešal s detským smiechom.

Pokojné prostredie na ukončenie životnej púte.

Po minúte som dorazil k poschodovej budove, ktorej černejúce steny pokrýval hustý brečtan. Pneumatiky hrkali na starostlivo upravenej kamienkovej príjazdovej ceste. Keď som vypol motor, ostal len spev vtákov a ťažké, hlboké ticho ukrývajúce sa za ním.

Zapálil som si cigaretu a na chvíľu sa posadil.

Ani teraz ešte nebolo neskoro na návrat.

Cesta sem trvala štyri hodiny a čím bližšie som bol k cieľu, čím bližšie som bol ku Grittenu, doslova som cítil, ako vo mne s každým uplynutým kilometrom narastá hrôza. Obloha síce bola čistá a jasná, no aj tak som mal pocit, že smerujem do búrky; vlastne som tak trochu očakával, že v diaľke začujem hrmenie a na obzore sa objavia blesky. Keď som prechádzal po spustených uliciach a jednotvárnych priemyselných parkoch, okolo

radov vyblednutých obchodov a tovární a dvorov posiatych odpadkami a rozbitým sklom, bolo mi tak zle, že som sa musel veľmi premáhať, aby som sa neotočil a nezamieril späť.

Fajčil som a ruka sa mi triasla.

Od mojej poslednej návštevy Grittenu prešlo dvadsaťpäť rokov.

Bude to v poriadku, povedal som si.

Zahasil som cigaretu, vystúpil z auta a vyrazil smerom k hospicu. Sklenené vchodové dvere sa odsunuli a odhalili čistú a minimalistickú recepciu s dôkladne vyleštenou čiernobielou podlahou. Pri pulte som povedal svoje meno a čakal, sprevádzaný zápachom čistiacich a dezinfekčných prostriedkov. Okrem štrngotu príborov, ktorý ku mne vzdialene doliehal z jednej strany, vládlo v celej budove ticho ako v knižnici. Mal som nutkavú potrebu zakašľať jednoducho preto, že sa to nepatrí.

„Pán Adams? Syn pani Daphne?“

Zodvihol som hlavu. Kráčala ku mne žena. Mala asi dvadsaťpäť rokov, jasnomodré oči, v ušiach niekoľko náušnic a oblečená bola neformálne. Určite nepatrila k zdravotníckemu personálu.

„Áno,“ prikývol som. „Vy ste Sally, je tak?“

„Áno, to som ja.“

Podali sme si ruky. „Volajte ma Paul.“

„Teší ma.“

Sally ma viedla hore schodiskom a potom po hotovom labyrinte rôznych chodieb, pričom sa so mnou celý čas nenútenne rozprávala.

„Aká bola cesta?“

„Bez problémov.“

„Kedy ste boli v Grittene naposledy?“

Povedal som jej to. Zdalo sa, že som ju šokoval.

„*Fíha!* Máte tu ešte stále nejakých priateľov?“

Pri tejto otázke som si spomenul na Jenny a srdce mi trochu poskočilo. Predstavil som si, aké by to bolo, keby sme sa po toľkých rokoch stretli.

„Neviem,“ odvetil som.

„Pri takej vzdialenosti sa asi ani nedá udržiavať kontakty, že?“ povedala Sally.

„To je pravda. Nedá.“

Myslela geografickú vzdialenosť, lenže vzdialenosť znamenala aj čosi iné. Cesta autom mi dnes síce zabrala štyri hodiny, ale táto krátka trasa v rámci nemocničnej budovy sa mi zdala omnoho dlhšia. A hoci by štvrtéstoročie malo mať istú váhu, chvel som sa. Mal som pocit, že všetky tie roky kamsi nebezpečne zmizli a to, čo sa v Grittene stalo už tak dávno, sa celkom pokojne mohlo stať aj včera.

Bude to v poriadku.

„Nuž, som rada, že ste mohli prísť na návštevu,“ povedala Sally.

„V lete mám vždy menej práce.“

„Ste profesor, však?“

„Preboha, to nie. Učím síce angličtinu, ale tak vysoko nie som.“

„Kreatívne písanie?“

„Áno, aj to je jeden z kurzov.“

„Daphne je na vás veľmi hrdá, viete o tom? Vždy mi hovorila, že jedného dňa z vás bude veľký spisovateľ.“

„Nepíšem.“ Zaváhal som. „Naozaj to hovorila?“

„Áno, pravdaže.“

„To som nevedel.“

Pravda je však taká, že o maminom živote som toho vedel pramálo. Hoci sme si asi tak raz za mesiac zavolali, boli to krátke telefonáty a ničnehovoriace rozhovory, v ktorých sa ma pýtala, ako sa mám, a ja som jej klamal. Aby nemusela klamať tiež, nepýtal som sa jej, ako sa jej darí, a ona nikdy nedala ani náznakom najavo, že by niečo nebolo v poriadku.

A potom, pred troma dňami, mi zatelefonovala Sally, ktorá sa o matku starala. O Sally som absolútne netušil. Netušil som ani len to, že mamu dlhé roky trápila čoraz horšia demencia a v priebehu posledných šiestich mesiacov sa jej rakovina rozvinula do neliečiteľného štádia. Že v posledných týždňoch bola taká krehká, až nedokázala vyjsť hore schodmi, a tak sa zdržovala takmer výlučne na prízemí. Že sa odmietla presťahovať. Že raz večer začiatkom týždňa Sally vošla do domu a našla ju v bezvedomí ležať pod schodmi.

Zdalo sa totiž, že buď v dôsledku frustrácie, alebo dezorientácie sa mama pokúsila dostať na poschodie, no telo ju zradilo. Zranenie hlavy, ktoré utrpela, bolo síce vážne, ale nie smrteľné, pád však spôsobil, že všetky choroby zaútočili s ešte väčšou silou.

Toho, čo som nevedel, bolo tak veľa.

Už jej neostáva veľa času, oznámila mi vtedy Sally. Mohol by som prísť?

„Daphne väčšinou spí,“ povedala. „Poskytujeme jej paliatívnu starostlivosť a podávame lieky proti bolesti; v rámci možnosti sa má dobre. Počas nasledujúcich dní však bude spať čoraz častejšie a čoraz dlhšie. Až nakoniec...“

„Až sa nakoniec nezobudí?“

„Presne tak. Skoná v pokoji.“

Prikývol som. Znelo to ako dobrá smrť. Keďže koniec raz prísť musí, možno si nič lepšie, ako len takto postupne odísť, ani nemôžeme želať. Niektorí ľudia sú presvedčení, že potom nasledujú sny a nočné mory, ja som však nikdy nechápal, prečo by to tak malo byť. Keďže tomu rozumiem lepšie ako väčšina ostatných ľudí, viem, že sa zvyknú objavovať vo fázach plytkého spánku. A vždy som veril, že smrť je omnoho hlbší stav.

Zastavili sme pred dverami.

„Vníma?“ opýtal som sa.

„Ako kedy. Niekedy spoznáva ľudí okolo seba a zdá sa, že si trochu aj uvedomuje, kde sa nachádza, no omnoho častejšie je

akoby na inom mieste a v inom čase.“ Otvorila dvere. „Ach, tu ste, moja drahá,“ povedala mäkkým hlasom.

Nasledoval som ju do izby, v duchu sa pripravujúc na to, čo uvidím, no ten pohľad ma aj tak šokoval. O najbližšiu stenu bola opretá nemocničná posteľ na kolieskach a s páčkami, vďaka ktorým sa dala zdvihnúť a polohovať. Vedľa nej bolo omnoho viac prístrojov, ako som čakal: vozík s množstvom rôznych monitorov a celý rad priezračných vreciek, z ktorých vytrčali rôzne hadičky pripojené k postave ležiacej pod posteľnou prikrývkou.

Moja matka.

Ten pohľad mnou otriasol. Nevidel som ju dvadsaťpäť rokov, a keď som teraz stál vo dverách, mal som pocit, že podľa nej niekto vymodeloval voskovú figurínu, no urobil ju omnoho menšiu a krehkejšiu, ako bola žena, ktorú som mal uloženú v spomienkach. Srdce sa mi chvelo. Hlavu mala na jednej strane obviazanú a tá časť tváre, ktorú som videl, bola žltá a nehybná; pery mala trochu pootvorené. Tenké prikrývky sa takmer nebadane vlnili; sotva to vyzeralo tak, že pod nimi leží telo. Na krátku chvíľu som si nebol istý, či je vôbec ešte nažive.

Sally to podľa všetkého nevyviedlo z miery. Podišla k posteli a potom sa trochu naklonila. Skontrolovala monitory. Zachytil som jemný závan kvetov vo váze položenej vedľa prístrojov, vôňu však narušoval náznak čohosi sladšieho a nepríjemnejšieho.

„Samozrejme, môžete si tu pri nej posediť.“ Sally dokončila kontrolu a vystrela sa. „No najlepšie zrejme bude nevyrušovať ju.“

„Budem na to dbať.“

„Ak by sa zobudila a chcela sa napiť, voda je na stole.“ Ukázala k stolíku pri posteli. „A ak by sa vyskytli akékoľvek problémy, tu je gombík, ktorým ma privoláte.“

„Ďakujem,“ povedal som.

Pri odchode za sebou zatvorila dvere.

A potom nastalo ticho.

Až na to, že nie celkom. Okno pri posteli bolo pootvorené a ja som počul ten mierumilovný a radostný bzukot kosačky, ktorý sem doliehal odkiaľsi z diaľky. A potom pomalý a plytký matkin dych. Medzi jednotlivými nádychmi vždy uplynuli dlhé sekundy. Keď som sa na ňu pozrel, prvýkrát som si všimol ružový kvetovaný vzor posteľnej bielizne. Pohľad na ňu vo mne vyvolal náznak akejsi spomienky. Nebola to rovnaká bielizeň ako tá, ktorú som si pamätal z detstva, ale podobala sa na ňu. Sally ju sem mame musela priniesť, aby sa tu cítila viac ako doma.

Obzrel som sa okolo seba. Miestnosť mi pripomínala internátnu izbu, v ktorej som strávil prvý rok štúdia na vysokej škole: bola malá, ale pohodlná, kúpeľňa bola vstavaná v jednom rohu a stôl so skriňami sa tiahli pozdĺž steny oproti posteli. Na stole bolo rozložených niekoľko vecí. Niektoré z nich boli celkom jasne určené na liečbu – prázdne fľaše, fľaštičky s tabletkami a kúsky gázy –, no iné patrili k veciam bežnej spotreby a pôsobili familiárnym dojmom. Kopa starostlivo poskladaných šiat. Okuliare v otvorenom puzdre. Stará svadobná fotografia mojich rodičov – pamätám si, že keď som bol dieťa, stávala na kozubovej rímse; teraz však bola tu, naklonená tak, aby na ňu matka po zobudení videla z posteľe.

Prešiel som k stolu. Fotografia mala byť snímkom urobenou pri šťastnej príležitosti, ale zatiaľ čo mama sa usmievala a na tvári sa jej zračila nádej, otec sa tváril rovnako prísne ako vždy. Práve tento výraz tváre, či už vo svetle ohňov, ktoré neustále zakladal v záhrade za domom, alebo v tieni chodby, kde sme sa bez slova míňali, som si ako jediný zapamätal z detstva. Otec bol vždy vážny a odmeraný – muž, ktorého všetko v živote sklamalo –, a keď som odišiel z domu, obaja sme si vydýchli, že sme sa jeden druhého zbavili. V žiadnom z telefonátov, ktoré som počas nasledujúcich rokov s matkou absolvoval, nezohrá-

val úlohu. A keď pred šiestimi rokmi zomrel, na pohreb som sa do Grittenu nevrátil.

Rozhliadol som sa po stole a všimol si čosi, čo predtým mojej pozornosti uniklo. Ležala tam hrubá kniha položená titulnou stranou dole. Bola stará a ošúchaná a väzba už nedržala ako kedysi – akoby ju ktosi pri nejakej príležitosti namočil do vody a potom pokrútenú nechal vysušiť. Matka nikdy veľa nečítala a otec zas vždy s pohŕdaním odmietal beletriu a uškŕňal sa nad tým, že ju mám tak veľmi rád. Možno si ju po jeho smrti zamilovala aj matka a práve túto knihu čítala pred nehodou. Zo strany Sally išlo o pekné gesto, hoci predstava, že by ju mama ešte niekedy dočítala, vyznievala značne optimisticky.

Obrátil som ju a na obálke som uvidel zákernú červenú tvár diabla. Vzápätí som ruku rýchlo odtiahol; končeky prstov ma svrbeli, akoby som si ich popálil.

Eudia nočných mór

„Paul?“

Vyskočil som a otočil sa. Matka sa zobudila. Obrátila sa na bok, oprela sa o lakeť a tým okom, ktoré som videl, na mňa takmer podozrievavo hľadela. Vlasy jej v tenkom sivom prameni padali na vankúš.

Srdce mi bilo prirýchlo.

„Áno,“ povedal som potichu a snažil sa upokojiť. „Som to ja, mama.“

Zamračila sa.

„Nemal... Nemal by si tu byť.“

Pri posteli bola stolička. Pomaly som prešiel cez izbu a posadil sa na ňu. Sledovala ma ostrážitým pohľadom, ako zvierat pripravené utiecť.

„Nemal by si tu byť,“ zopakovala.

„No, vlastne som *musel* prísť. Spadla si. Pamätáš si to?“

Ešte chvíľu na mňa pozerala, potom výraz jej tváre zmäkol, naklonila sa ku mne a tajnostkársky zašepkala.

„*Dúfam, že Eileen tu nie je.*“

Bezmocne som sa obzrel po izbe. „Nie je tu, mami.“

„Nemala by som to takto nahlas hovoriť, obaja však veľmi dobre vieme, čo za štetku tá ženská je. Chudák Carl.“ Zosmutnela. „A chudák aj malý James. Robíme to všetko len preňho, nie je tak? Myslím si, že to vieš. Nemusíme si to ani hovoriť, rozumieš tomu aj bez toho.“

Je akoby na inom mieste a v inom čase.

Toto miesto a čas som spoznával.

„Áno, mami,“ povedal som. „Rozumiem tomu.“

Opatrne si zase ľahla a zavrela oči.

„Nemal by si tu byť,“ zašepkala.

„Chceš vodu?“ opýtal som sa.

Matka chvíľu nič nerobila, len tam ležala a pravidelne dýchala, akoby tá otázka potrebovala istý čas na to, aby si našla cestu cez komplikovaný labyrint jej mysle. Neveril som, že sa dostane do cieľa, ale nevedel som prísť na nič iné, čo by som v tej chvíli povedal. A potom sa zrazu opäť prebrala k životu, posadila sa, vystrela ruku a chytila ma za zápästie tak rýchlo, že som nestihol nijako zareagovať.

„*Nemal by si tu byť!*“ zakričala.

„Mami...“

„Červené ruky, Paul! Všade sú červené ruky.“

Oči mala doširoka otvorené a vytreštené, hľadela na mňa s absolútnou hrôzou.

„Mami.“

„Červené ruky, Paul.“

Pustila ma a opäť sa zrútila na posteľ. Postavil som sa a trochu sa zatackal dozadu; biely odtlačok jej prstov na koži bol zreteľne viditeľný. Predstavil som si preliezačku a karmínové odtlačky na zemi okolo nej a jej slová sa mi v hlave stále dookola opakovali v rytme tepu srdca.

Červené ruky, červené ruky, všade sú červené ruky...

„Bože, je to v dome, Paul!“

A potom sa tvár mojej matky skrivila a v zúfalstve sa rozkričala na plafón – alebo možno na niečo, čo sa nad ňou vznášalo, len ja som to nevidel.

„*Je to v tom pojebanom dome!*“

Celé telo mi náhle zaplavila panika, a tak som rýchlo začal šmátrať po gombíku na privolanie pomoci.

3

Keď som mal štrnásť rokov, matka ma aj s mojím kamarátom počas letných prázdnin zobrala na prehliadku našej novej školy, ktorá sa volala Gritten Park. Hneď ráno sme sa po Jamesa zastavili uňho doma a pamätám si, ako mi mama, keď sme kráčali po chodníku k domu, zašepkala:

„Dúfam, že Eileen nie je doma.“

Prikývol som. Aj ja som v to dúfal. Eileen bola Jamesova mama, ale podľa toho, ako sa k nemu správala, to tak nevyzeralo. James totiž nikdy nič neurobil podľa jej predstáv, teda za predpokladu, že si ho vôbec všimla. Vždy som z nej mal strach. Páchla po sherry a navyše bez prestávky fajčila; rukou si podpierala lakeť a podozrievavo nás sledovala, akoby sme jej niečo ukradli.

Lenže v to ráno dvere otvoril Carl.

Carl bol Jamesov nevlastný otec a naozaj sa mi páčil. Jamesov biologický otec opustil Eileen ešte počas tehotenstva. Carl ho vychoval, akoby bol jeho vlastným synom. Bol to skromný, tichý a slušný človek, a hoci som bol rád, že sa k Jamesovi správa dobre, zároveň som nedokázal pochopiť, ako je možné, že skončil so ženou ako Eileen. Carl a mama boli blízki priatelia už od detstva a podozrieval som ju z toho, že ani ona jeho dôvodom nerozumie. Mnoho rokov predtým som začul jeden ich rozhovor. *Máš na oveľa viac, vieš o tom?* povedala mu matka. *Naozaj si nemyslím, že máš pravdu,* odvetil Carl po dlhom mlčaní.

V ten deň vyzeral Carl unavene, ale milo sa na nás usmial a potom zavolať na Jamesa, ktorý sa zakrátko objavil. Oblečenie mal staré šuštiakové nohavice a vyťahané tričko s krátkymi

rukávmi; na tvári mal rozpačitý úsmev. Bol to plachý chlapec: hanblivý, milý a bezbranný; vždy sa zúfalo snažil vyhovieť celému svetu, hoci nikdy nevedel, čo ten svet od neho vlastne chce.

A bol to môj najlepší kamarát.

„No tak podte, vy uličníci,“ povedala mama.

Všetci traja sme spolu od domu prešli k rýchlostnej ceste, ktorá našu štvrť spájala so zvyškom Grittenu. Bolo teplé ráno, vzduch bol plný prachu a komárov. Kým sme prechádzali na druhú stranu cesty k špinavej autobusovej zastávke, železná konštrukcia nadjazdu nám buchotala pod nohami. Pod nami sa nevšímavo valil nezastaviteľný prúd dodávok a hučiacich kamiónov. Doprava v našej štvrti nestála za reč, a hoci technicky išlo o predmestie Grittenu, na mapách prakticky neexistovala. Dokonca aj jej meno – Gritten Wood – zdôrazňovalo skôr obrovský les, ktorý sa nachádzal neďaleko, ako to, že tu vôbec niekto ešte žije.

Nakoniec sa v diaľke objavil autobus.

„Máte drobné na lístok?“ opýtala sa mama.

Obaja sme prikývli, ale ja som sa ešte pozrel na Jamesa a prevrátil oči a on sa na revanš usmial. Autobusmi sme chodievali aj sami a už minulý školský rok sme školu Gritten Park navštívili po tom, čo sme zistili, že malá škola, ktorú sme navštevovali dovtedy, sa bude zatvárať. Hoci by to James zrejme nepri znal, zo začiatku nového školského roka mal strach, a tak moja mama prišla na spôsob, ako mu pomôcť bez toho, aby ho dostala do trápnej situácie. Rád som sa k nej pridal.

Bola to približne polhodinová cesta. Vo väčšine Grittenu vládla chudoba a výhľad z okna autobusu bol taký jednotvárny, že niekedy bolo ťažké rozoznať od seba otvorené a zatvorené obchody. Netúžil som po ničom inom, len po úniku – želal som si, aby sme sa odsťahovali a už nikdy sa nevrátili, ale to len sotva prichádzalo do úvahy. Toto miesto malo totiž zvláštnu príťažlivosť: kto sem raz prišiel, už tu ostal.